

Elementi slavonske narodne nošnje kao poticaj za oblikovanje kolekcije modne odjeće

Barić, Ines

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:072318>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-05**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO - TEHNOLOŠKI FAKULTET

ZAVŠNI RAD
ELEMENTI SLAVONSKE NARODNE NOŠNJE KAO POTICAJ ZA
OBLIKOVANJE KOLEKCIJE MODNE ODJEĆE

INES BARIĆ

Zagreb, rujan 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO - TEHNOLOŠKI FAKULTET
ZAVOD ZA DIZAJN TEKSTILA I ODJEĆE

ZAVŠNI RAD

ELEMENTI SLAVONSKE NARODNE NOŠNJE KAO POTICAJ ZA
OBLIKOVANJE KOLEKCIJE MODNE ODJEĆE

Mentorica:
DOC. ART. JOSIPA ŠTEFANEC

Studentica:
INES BARIĆ 11106/tmd

Zagreb, rujan 2021.

UNIVERSITY OF ZAGREB
FACULTY OF TEXTILE AND TECHNOLOGY
Department of Textile and Clothing Designe

FINAL PAPER
**ELEMENTS OF SLAVONIAN FOLK COSTUMES AS AN INCENTIVE
FOR DESIGNING A FASHION CLOTHING COLLECTION**

Mentor:

DOC. ART. JOSIPA ŠTEFANEC

Student:

INES BARIĆ 11106/tmd

Zagreb, September 2021.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Broj stranica: 44

Broj slika: 39

Broj literaturnih izvora: 12

Članovi povjerenstva:

1.Izv.prof.art.Paulina Jazvić, predsjednica

2.doc.art. Josipa Štefanec, članica

3.doc.dr.sc. Blaženka Brlobašić Šajatović, članica

4.doc.art. Lea Popinjač, zamjenik članice

Datum predaje završnog rada: 8. rujna 2021.

Datum obrane završnog rada: 14. rujna 2021.

SAŽETAK: Tema završnog rada bavi se izradom kolekcije odjeće koja je inspirirana elementima slavonske narodne nošnje. Istraživački dio rada bavi se povijesti slavonske narodne nošnje, opisom glavnih dijelova ruha. Također se kroz rad obrađuju modni dizajneri i etno utjecaj u njihovim kolekcijama zatim odnos suvremene umjetnosti i etno tradicije. Na kraju rada se opisuje kolekcija, fotografije skica i gotovog proizvoda.

Ključne riječi: Slavonska nošnja, tradicija, etno

SUMMARY: The theme of the final paper is the creation of a collection of clothing inspired by elements of Slavonian folk costumes. The research part of the paper deals with the history of Slavonian folk costumes, describing the main parts of the folk costume. Furthermore, it deals with fashion designers and ethno influence in their collections and the relationship between contemporary art and ethno tradition. At the end of the paper, the collection, photos of sketches and the finished product are described.

Keywords: Slavonian folk costume, tradition, ethno

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
2. SLAVONSKA NARODNA NOŠNJA	3
2.1. Ženska narodnja nošnja	5
2.2. Muška narodnja nošnja	6
3. MODNI DIZAJNERI I ETNO.....	7
3.1. Dries Van Noten	8
3.2. Kenzo Takada	10
4. SUVREMENA UMJETNOST I ETNO TRADICIJA.....	12
4.1 Kimsooja	13
5. SLAVONSKA NARODNJA NOŠNJA KAO POTICAJ ZA OBLIKOVANJE KOLEKCIJE	15
6. KONSTRUKCIJA MODELA ŽENSKE HALJINE IZ KOLEKCIJE	25
7. REALIZIRANI ODJEVNI PREDMETI MODELA IZ ŽENSKE KOLEKCIJE	31
8. ZAKLJUČAK	43
9. LITERATURA	44
9.1 IZVORI SLIKOVNOG MATERIJALA	45

1.UVOD

Moda se danas smatra fenomenom koji kada se osvrnemo oko sebe možemo reći kako je postala "drugom prirodnom". Kako je promatramo i kako uz nju rastemo možemo vidjeti da ona prolazi kroz svoja životna razdoblja kao i svatko od nas te svaki dio našeg života obilježi na svoj način. Moda je povezana s povijesnim zbivanjima, znanstvenim otkrićima, propadanjem običaja i umjetnosti. Kao takva nam govori koliko je zapravo važno dobro proučiti njezine pokretače, odnosno proučiti koji su to zapravo pokretači nošenja i stvaranja tradicijske odjeće.

Kako moda opstaje tako nas njen razvitak traži da promišljamo o njoj. Fenomen mode zapravo je još uvijek obavijen izuzetnom terminološkom i semantičkom nepreciznošću koju bi konačno valjalo raspršiti. Dokaz za to je stalno brkanje mode i stila, mode i običaja, mode i modernosti. [1] Razdoblje u kojem živimo modi daje na velikoj važnosti, vrlo je aktualna, promišljena, artificijelna. Dok stvaramo nadahnjuje nas neko razdoblje, umjetnost, krajolik, period života u kojem se nalazimo. Svako promišljanje nove modne kolekcije poprimi nešto što je naš život obilježilo, u svaku kolekciju dodamo nešto što će nas razlikovati, nadopuniti i samim time ostvariti.

Danas je narodna nošnja jednim dijelom pala u zaborav, izgubila svrhu i moć koju je nekad imala predstavljajući svaki kraj za sebe. Svojim oblikom i koloritom činila svako područje ljepšim i bogatijim. Kako se moda mijenja tako se mijenja i namjena, važnost nošenja nošnji i očuvanja tradicije. U selima se nekada nalazio veliki broj nošnji, kuće su bile neizmjereno bogate s velikim izborom narodnog ruha. Izbor je bio velik, svako godišnje doba imalo je svoje ruho, a svaka prilika imala je svoju zalihu. Danas kada gledamo narodne nošnje izgubile su svoju izvrsnost, čistoću, raznovrsnost i ljepotu izvedbe. Po selima se još može vidjeti kako ju nose i njeguju stari ljudi koji mogu ponešto o tome ispričati i prenijeti znanje na mlađe generacije. Nošnja koju odijeva stanovništvo određenog područja ponaša se kao živi organizam prilagođen sredini u kojoj se nalazi. [2]

Ovaj završni rad se bavi propitivanje i istraživanjem elemenata slavonske narodne nošnje koja služi kao poticaj za oblikovanje kolekcije modne odjeće. Literaturu koju sam koristila u radu su elektronske baze podataka, stručna domaća i strana literatura. Literatura koja mi je pomogla u istraživanju je Gillo Dorfles "MODA", Golden marketing, Zagreb 1997, Jelka Radauš Ribarić "NARODNE NOŠNJE HRVATSKE", Etnografski muzej, Zagreb 1975.g , Suzi Gablik, The Reenchantment of Art, Thames and Hudson, NY, 1991., D. Ujević, N.Knego, T.Lazibat i suradnici, Ekonomski i tehnološki aspekti modne industrije, Zagreb 2013

Završni rad je podijeljen na sedam poglavlja od toga prvo se poglavlje odnosi na uvod. U drugom poglavlju sam istražila povijest slavonskih narodnih nošnji i opisala glavne značajke muške i ženske narodne nošnje. Zatim u trećem poglavlju razrađujemo modne dizajnere i utjecaj etno tradicije u njihovom stvaralaštvu, dok se u četvrtom dotičemo odnosa suvremene umjetnosti i etno tradicije. U petom poglavlju se bavimo opisom kolekcije s prikazanih petnaest skica, u šestom i sedmom s konstrukcijom modela ženske haljine i realizacijom određenih modela iz kolekcije. Rad privodimo kraju sa zaključkom u kojem smo opisali što kroz istraživanje zaključili i završavamo ga s navođenjem stručne literature.

2. SLAVONSKA NARODNA NOŠNJA

Narodne nošnje skrivaju puno, u sebi imaju dublje značenje od same odjeće baš kao i svaka modna kolekcija. Kolekcija kao i nošnja za sobom nosi tragove događanja koji ostavljaju posebni pečat i oblikuju je kao takvu. Slavonska kultura nošenja narodnih nošnji se prenosila s koljena na koljeno. Danas nemamo mnogo pisanog traga o tome no imamo stare ljude još uvijek njeguju običaje i prenose na mlađi naraštaj. Narodna nošnja je jedno od najkompleksnijih dometa narodnog stvaralaštva, opisuje sliku kraja, klimatskih uvjeta i gospodarstva. Sve to možemo iščitati u stvaranju ovog jedinstvenog ruha, ono nosi u sebi irealni magijski smisao. To je ruho koje se oblikovalo kroz stoljeća, a za sobom nosi puno priča i pravila. Svaka životna faza, svaki događaj i značajna promjena u životu od djetinjstva, preko djevojaštva, doba zaruka i udaje, mladovanje poslije svadbe, postizanje materinstva, zrela dob i udovištvo – sve se to često može očitati u ruhu koje pojedina žena oblači. [2]

Slavonska nošnja ima bogatu povijesnu tradiciju. Na nju veliki utjecaj imaju različite civilizacije, stilovi života, narodni običaji, svaka vladavina tijekom povijesti ostavlja veliki trag na narodnom ruhu i svojim utjecajem ju oblikuje kroz povijest. Ruha su neizmjerljivo bogata, u njih su utkani sati rada. Za svaku prigodu se nosilo posebno ruho i baš ta činjenica nam daje do znanja koliko su narodne nošnje bile bogate i koliko tipova nošnji svaki pravi šokac posjeduje. U slavonskoj nošnji košulja, kao osnovno žensko ruho, glavni je nosilac ukrasa. [2] Svaka se razlikovala za sebe, a sve je ovisilo o tome koliko je obitelj imućna. Čuvaju se i danas u velikim kovčezima, pomalo žute no još uvijek spremne da se obuku. U ovom radu ćemo opisati osnovne dijelove ženske i muške narodne nošnje.

Slika 1. Škoice i šokac u narodnom ruhu

2.1 Ženska narodna nošnja

Ženska narodna nošnja sastoji se od četiri osnovna dijela, a čine ju rubina, oplećak, pregača i marama. Ženska rubina je suknja koja se nosila odostraga od boka do boka, zapeglana u falde, od naprijed je ravna i vezana u struku. Najčešće su se tkale od pamuka, a svečanija verzija je bila protkana sa svilenim nitima. Nose se u više slojeva, najjednostavnija ide dolje dok svečanije idu gore kako bi se vidjele jer su bile izvezene zlatnim nitima. Zatim dolazi oplećak kojemu su rukavi dugi i široki, a veže se mašnom ispod nadlaktice i samim time ostavlja dojam raskošnosti, na rubinu se stavlja vunena tkanica. Pregača dolazi na rubinu, ona je najčešće tkana i ukrašena narodnim motivima, no sve je ovisilo o kojoj se prigodi radi i koja se za određenu prigodu nosi. Oko vrata se stavlja marama kvadratnog oblika koja je najčešće bila u paru s pregačom jednako izvezena, tkale su se od pamučnog vlakna, šifona ili svile. Ovisno o događaju narodne nošnje su se mijenjale npr. u Uskrsno vrijeme su se nosile nošnje koje su bile poprilično siromašne dok su se za svečane prigode nose one koje su prštile bogatstvom, življim bojama, nakitom, zlatovezom i bogatom čipkom.

Slika 2. Ženska nošnja izvezena zlatovezom

2.2. Muška narodna nošnja

Muška narodna nošnja je poprilično jednostavnija od ženske no to ne umanje njezino bogatstvo. Sastoji od košulje, hlača i šokačkog prsluka. Muška rubina se uvijek nosila u kombinaciji s hlačama. Bila je kao i ženska nošnja načinjena od pamučne pređe te također ovisno o prigodi bila je izvezena ukrasnim vezom. Ona se oblačila iznad hlača i padala je preko bokova dok se u struku vezala vunena tkanica. Krojena je sa širokim rukavima, a na kraju samog rukava su se nalazile orukvice sa gumbićima te prorezom za glavu. Muške hlače isto su izrađene od pamučne pređe. Radne hlače su bile krojene nešto uže od onih svečanih, dugačke do poda s vezicom oko struka. Prsluk je bio izrađen najčešće u tamnoj boji od samta, dužina mu je bila do struka, a ukrašavanje se razlikovalo ovisno o događaju za koji je namijenjen. Kako i kod ženske tako i kod muške nošnje u svečanije prigode su se nosile bogatije nošnje, npr. kod muškaraca poprsje koje se pruža do ovratnika je bilo izvezeno bijelom svilom, hlače upeglane na falde duž cijelih nogavica i na sve to štofani prsluk sa zlatnim gumbima. Kod muškaraca se još u zimsko vrijeme spominju i šokačke rekle koje su ispletene od vunene pređe i potom valjane kako bi što bolje grijale i štatile tijelo od hladnoće i duge kožune koji su rađeni od kože.

Slika 3. Muška narodnja nošnja obrađena zlatnim vezom

3. MODNI DIZAJNERI I ETNO

Etno stil je stil u kojem se koriste tradicionalni elementi. Kod ovog stila veliku ulogu preuzimaju povijesni događaji, razna osvajanja, vladavine i baš iz toga razloga je vrlo značajan. Etno stil kod modnih dizajnera je sama inspiracija na elemente, motive iz raznih kultura i naroda. [10] Danas neke kolekcije koje su inspirirane etno motivima su vrlo upečatljive no ima i kreacija u kojima dizajneri izvuku ono najjednostavnije odnosno liniju, boju, materijal, kako bi dobili sasvim nešto novo. Obično se u stvaranju zaokrenu od onoga što etno zapravo je i odu u nekom drugom smjeru gdje stvore sasvim nešto novo i originalno. Ovaj stil je orijentiran prema tradiciji ulazi u dubinu društva, narodnih običaja i toplinu svega što je stvoreno rukama. Puno truda i rada je uloženo, zapravo je to i ono što inspirira dizajnere, glavni poticaj je zapravo ta požrtvovnost i duga izrada. Danas brzo živimo i brzo stvaramo no modni dizajneri se svojim kolekcijama i danas posvete baš kao nekada stari ljudi svome novom ruhu. „Visoka moda (Haute Couture) naziv je za "visoko šivanje" ili "visoku izradu" ili "visoku modu" koji znači stvaranje ekskluzivne prilagođene odjeće. [5] Posebna pravila, poseban način izrade, kvalitetni i pomno birani materijali sve je to ono što su stari ljudi u svojim kulturama njegovali.

Etno dizajn je važan element u stvaranju ženskih modnih komada. Prilagođavanje linija i silueta kroz stoljeća vidljiv je i u etno ruhu, nabori, gomilanje materijala, jednostavni krojevi. Svako ruho sebe otkriva, prepoznamo ih po geografskom području, prigodi, vjeri, bračnom statusu. Etno označava bezvremenost, nešto na što ćemo se uvijek moći inspirirati i primijeniti u nastajanju nove moderne odjeće. Narodna nošnja je nešto nepromjenjivo ono što obilježava društvo kao cjelinu, glavni cilj narodnog ruha je da ponovimo detalj kakav nju krase jer je to ono što je značajno i bitno kao bi se moglo odrediti od kud je zapravo samo ruho poteklo. [2] Danas dizajneri njeguju etno u svojim kolekcijama, detalji, uzorci, čipka, plise i još mnogo drugih detalja samo odrađeni na modernije načine. U ovome radu ćemo spomenuti dizajnere koji njeguju etno stil u svojim kolekcijama, neki od njih su Dries Van Noten, Knezo, Valentino, Galliano..

3.1 Dries Van Noten

Modni dizajner rođen u Belgiji 1958. godine gdje odrasta u krojačkoj obitelji, od tuda i dolazi poziv u njegovom životu i nastavlja se školovati u tom smjeru. [6] Svoju vlastitu tvrtku pokreće 1985. godine, gdje je krenuo s izradom ženske odjeće, a nakon toga i muške u suradnji s još dizajnera nakon čega se i proslavio. U njegovom dizajnerskom opusu primjećujemo čestu upotrebu printa, boja, izvornih tradicionalnih tkanina i slojevitosti. Strastveno se vraća etno dizajnu o kojem baš puno ne progovara no kroz njegov rad možemo primijetiti kako koristi tkanine koje definiraju figuru, koristi prirode materijale poput svile. U kolekcijama možemo zamijetiti kako izrađuje odjela, jakne i haljine. Dalo bi se zaključiti kako se često u kolekcijama jakne i kaputu nose preko svega, slojevitost i mnoštvo uzoraka baš kako to biva u narodnom ruhu. U njegovim kolekcijama također možemo primijetiti utjecaj istočne i zapadne kulture zbog veza i printa po materijalima s kojima se Noten voli igrati. Boje u kolekcijama su prilagođene ovisno o godišnjem dobu, "Volim živjeti prema godišnjim dobima, poput vrta. To se vidi u mom poslu. " [7] baš kako smo u prethodnim odlomcima spomenuli svako ruho ima svoju namijenu i prigodu tako i kod ovoga dizajnera. Kako Noten kaže: "Ne bavim se umjetnošću. Ono što radim ne bi imalo smisla da se ne prodaje." [7] Rekao je to čovjek koji iza sebe ima odrađenih 100 revija, izrađuje dvije muške i dvije ženske kolekcije godišnje za koje kaže da je i to puno jer su zbilja posvećeni od samog početka do zadnjeg detalja i ne želi upast u začarani krug brze mode koja ga pomalo provocira. Sami izrađuju tkanine i vezove, vrlo je posvećen onome što radi i kako on kaže ne planira prekinuti vezu između sebe i mode. "Toliko toga još mogu učiniti! A ono što smo učinili uvijek je moguće učiniti bolje." [7]

Slika 4. Dries Van Noten 2015, Spring

Slika 5. Dries Van Noten 2015, Spring

3.2.KenzoTakada

Modni dizajner rođen u južnom dijelu Japana 1939. godine. Bio je prvi međunarodno uspješan japanski dizajner. Ljubav prema modi je razvio čitajući časopise sestara, odustaje od prvog zvanja i upisuje modni fakultet, gdje se i ostvario. Smatrao se ikonom jer je promijenio način na koji se nosila odjeća. Svojom estetikom je imao veliki utjecaj na svijet izbacivanjem svojih modnih kolekcija. U njegovom stvaralaštvu možemo vidjeti utjecaj različitih kultura kako i sam kaže inspiriralo ga je svako mjesto na koje je putovao. Kada otputuje uvijek razmišlja mora li prenijeti u kolekciju ono što je vidio. Kenzo prvo istražuje etno modu koja ga inspirira, a nakon toga stvara modernu odjeću. Bio je pod velikim utjecajem narodnih nošnji iz raznih dijelova svijeta Španjolske, Austrije, Indije, Kine. Očaravale su ga tkanine i boje kultura, a onda je to prenosio u svoje kolekcije. Njegova jedinstvena stilska vizija temelji se na čistoći prirode koja je ugrađena u japansku filozofiju. Njegov dizajn njeguje uzorke, povijest, masu volumena, slojevitost i boje. Njegova estetika stvaranja bila je prepoznatljiva, jednostavna, nosiva i puna boja to je ono što je ljude očaravalo. Smatran je majstorom za miješanje boja i uzoraka što zaista kada se malo bolje osvrnemo na njegove kolekcije i vidimo, ansambl boja i uzoraka koji si savršeno pariraju, spretno je koristio etno kao inspiraciju. "Stoga svakako koristim svijetle boje, prirodne motive, otiske cvijeća u svojim kolekcijama. Također koristim mješavinu boja koje imaju neku etničku inspiraciju" [8] Mnogi za njega kažu kako je on prvi koji je istražio mladolikost, egzotičnost i uz sve to i kreativnost. Njegov potpis raskošnih boja i mješavina uzoraka uvijek će biti ikoničan i upadljiv. Njegova ljubav prema živim bojama i romantičnim stilovima također će se godinama prenositi na mnoge druge kolekcije dizajnera. Zaslužan je za mnoge kulturne trendove 70 -ih, uključujući: tunike, slojevit izgled, šalove i dugo tkane šalove, peruansko pletivo u odvažnim bojama, rukave s kimonom i seljački izgled. [9] Kada se osvrnemo na ovoga dizajnera, njegovo stvaranje i inspiraciju možemo vidjeti kako smo u odlomcima iznad spomenuli u svakoj kolekciji je vidljivo strpljenje, proučavanje, narodnost, vjera, a opet sve odrađeno na jedan vrlo moderan i utjecajan način. Etno je zaista neiscrpna riznica. "Volim mekan osjećaj, moj ukus nije agresivan. Više volim odjeću koja odražava veselje i sreću. "" Volim prirodu i prirodne stilove; Uvijek želim da odjeća bude udobna i pomalo divlja." [8]

Slika 6. Kenzo, Paris Fashion Week 2011

Slika 7. Kenzo, Paris Fashion Week 2011

4. SUVREMENA UMJETNOST I ETNO TRADICIJA

Suvremena umjetnost je "umjetnost koja se stvarala i nastavlja stvarati tijekom naših života". Umjetnost koja je nastajala od 1960 -ih/1970 -ih do danas smatra se suvremenom umjetnošću. [11] Ovo razdoblje je obuhvatilo veliki broj stilova, a na to utječu različiti događaji društva. Umjetnici koriste nove tehnologije, tehnike i primjenjuju u stvaranju umjetničkih dijela. Suvremena umjetnost je određena prema društvu, kako društvo donosi promjene tako se promjene reflektiraju na dijela. Ona može stvarati potpuno novo ali se isto tako inspirira na prethodna vremenska razdoblja s čime god se inspirirala stvara novu perspektivu.

Tradicionalna umjetnost je inspirirana kulturom i običajima raznih naroda. U etno umjetnosti su se koristile tehnike poput olovke, gline, gipsa i mnoge druge. Dok su kod oslikavanja koristile tradicionalne metode i materijale kako bi podigli svoju umjetnost na neku višu razinu i pokazali svoju kulturu kroz oslikana dijela.

Gledajući suvremenu umjetnost i etno tradiciju možemo primijetiti kako su ova dva pojma zapravo vrlo povezana. Danas društvo ima veliki utjecaj i sve se brzo dešava pa tako i mi idemo u korak s današnjim događanjima jednako kao što su nekad stari ljudi išli u korak s događanjima i običajima koji su tada bili značajni. U prošlosti je sve išlo sporije te se više držalo do tradicije, vjere i običaja. Danas se drži do stvaranja nečeg novog i inovativnog, postoji želja za napretkom. Kako smo u gornjem odlomku naveli suvremeni umjetnici konstantno crpe ideje iz etno tradicije no primjenjuju naprednu tehnologiju za izradu novih materijala i uzoraka. Tako otkrivaju svoje porijeklo, osobnost i utjecaj kako je to bilo i nekada prije. Mnogi umjetnici primijete da ono što im se nudi iz tog nevjerojatno raznolikog blaga, izbora umjetničkih dijela, života jednog prošlog vremena i nešto što nestaje u magli kroz godine je neiscrpna riznica za stvaranje novog pa je odlučuju iskoristiti i stvoriti novu simfoniju boja i oblika. [2] Tu možemo povući paralelu s etno tradicijom kako se kroz povijest i razne životne utjecaje mijenjalo narodno ruho.

4.1. Kimsooja

Umjetnica Kimsooja rođena je 1957. godine u Južnoj Koreji. Završila je umjetnički studij nakon kojeg se nastavlja baviti svojim pozivom. Za vrijeme studija je otkrila svoju ljubav prema psihološkom promatranju i propitivanju onoga kako čovjek doživljava ono što vidi, a to se i odražava u njezinim djelima. Ona je konceptualna umjetnica, bavi se pitanjima estetike, kulture, okoliša i politike. Kroz svoju umjetnost budi svijest o stvarima s kojima smo okruženi. Ona u svom radu kombinira razne grane tehnologije odnosno video, fotografiju te različite instalacije s kojima priča priču s kojom se ona kao umjetnica inspirirala. Kroz svoj rad provlači i istražuje materijalnosti/ nematerijalnosti, pokretljivosti/ nepokretnosti, vodi nas na svoje putovanje kroz koje nas propituje o smislu svoga postojanja svijetu i novim izazovima s kojima se svakodnevno susrećemo u životu. [12]

Njezina vječna inspiracija je bila igla u svakom smislu, a takvu ljubav s iglom je otkrila dok je s majkom šivala posteljinu. Od samog početka proces šivanja omogućio joj je da se identificira sa sašivenim predmetom koji je istovremeno predstavljao produžetak nje. [3] Od samih početka je kulturna važnost tradicionalne korejske odjeće sastavni dio Kimsoojinog rada. Jedan od radova koji usko možemo povezati s temom ovog završnog rada je bio ujedno i prvi rad s tkaninom koji se stvorila Kimsooja. Bio je inspiriran prošlosti i kulturom, a svoju instalaciju je stvorila od tkanina koje je posjedovala njezina baka. Za stvaranje ovoga rada potaknula ju je korejska kultura i tradicionalan ručni rad. Duša, aura i sjećanje na predmete i tkanine koje koristi od iznimne su važnosti kako duhovno tako i konceptualno. Razmišljanja o životu i umjetnosti izvire iz naizgled beskrajne niti koja tka u i izvan vremena i prostora gdje se prošlost, sadašnjost i budućnost stapaju u jedno. [3]

Promatranje igle kao nečeg većeg kako to promatra Kimsooja govori nam o tome koliko je ova umjetnica predana tradiciji i onome na čemu se njen život zasnivao. Nije stala na tome, stvarala je od tradicionalnog moderno, suvremeno, snimala, pratila i proučavala psihologiju ljudi. Iglu doživljavala kao tijelo koje se troši nakon obavljenog posla baš kao što se i narodno ruho s vremenom troši. Kako Gablik piše: „Osjećaj da je sve u suprotnosti, a ne u odnosu, bit je starog gledišta, dok svjetonazor koji se sada pojavljuje zahtijeva da uđemo u jedinstvo s onim što opažamo, kako bismo mogli vidjeti očima suosjećanja.” [3]

Slika 8. Kimsooja koncept 2013

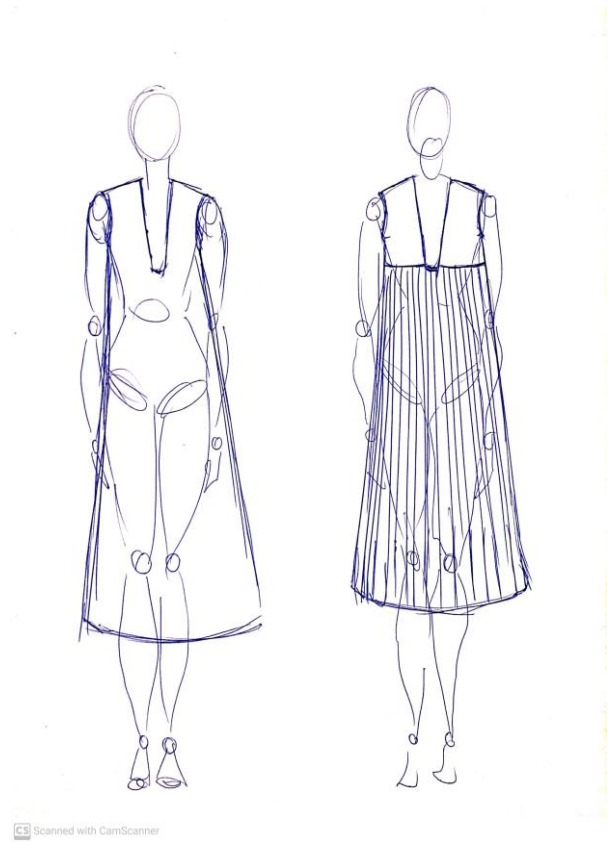
5. SLAVONSKA NARODNJA NOŠNJA KAO POTICAJ ZA OBLIKOVANJE KOLEKCIJE

Slavonska narodna nošnja je neiscrpna riznica za stvaranje nove kolekcije. Kako sam provela jedanaest godina plešući u folkloru, tako sam potaknuta da nešto na tu temu i stvorim. Baš kako u jednom dijelu rada piše inspiriramo se onim što nas je u životu na neki način obilježilo i ostavilo trag na nama. Na svoju kolekciju prenosim detalje narodnih nošnji, na nekim predmetima minimalno dok je kod nekih vrlo jasan detalj, stvarala sam balans između jednostavnih i voluminoznijih komada odjeće. Poželjno je da svaki čovjek unese svoj vlastiti ukus u odijevanje služeći se modom samo kao inspiracijom određenim vremenskim razdobljem. [4] Kako i prethodnoj rečenici piše tako sam i unijela dašak sebe u ono što sam stvorila. Čiste jasne linije, jednostavnost oblika, skladnost odjevnih predmeta. Radila s puno ljubavi upoznavala inspirativne ljude i stvorila svoju prvu mini kolekciju. Kolekcija se sastoji od 15 skica s opisanom analizom.

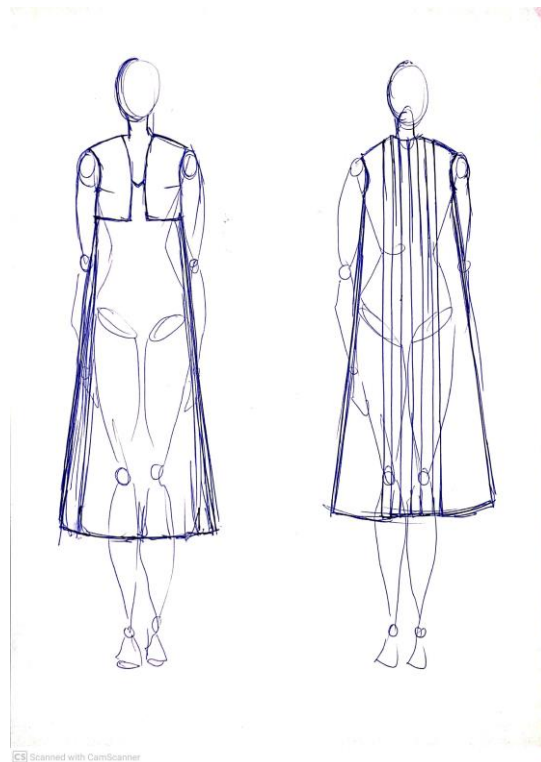
Prvi dio kolekcije osmišljen je kao ravna silueta s dodatkom falde koje su ukrojene u haljinu s prednje, stražnje i bočne strane. Haljina se sastoji se od čistih, jasnih, uzdužnih i poprečnih linija koje čine jednu efektanu cjelinu. Zamišljena je od težeg pamučnog materijala kako bih svojom težinom stvarala ravnu siluetu i falde održavala postojanima. U ovom slučaju se igramo s različitim bojama s kojima će haljina dobiti posebnu čar i težinu.

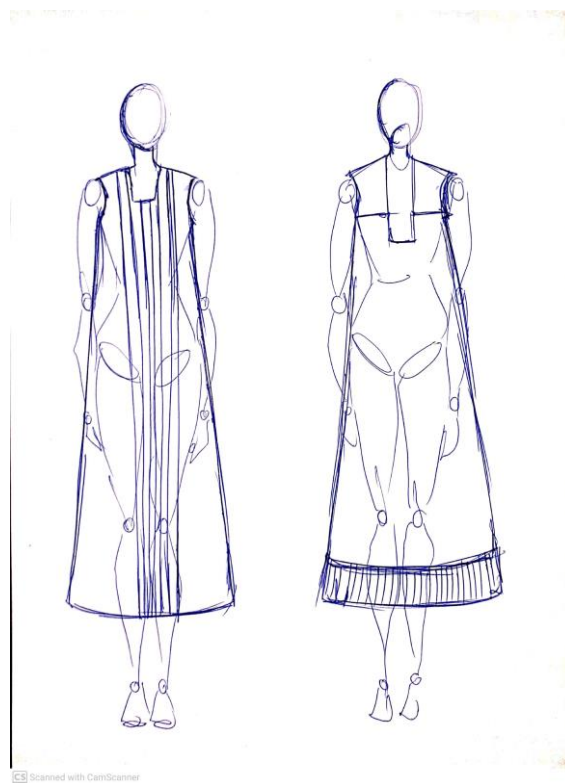
Slika 9. skica modela haljine 1, prednja i stražnja strana

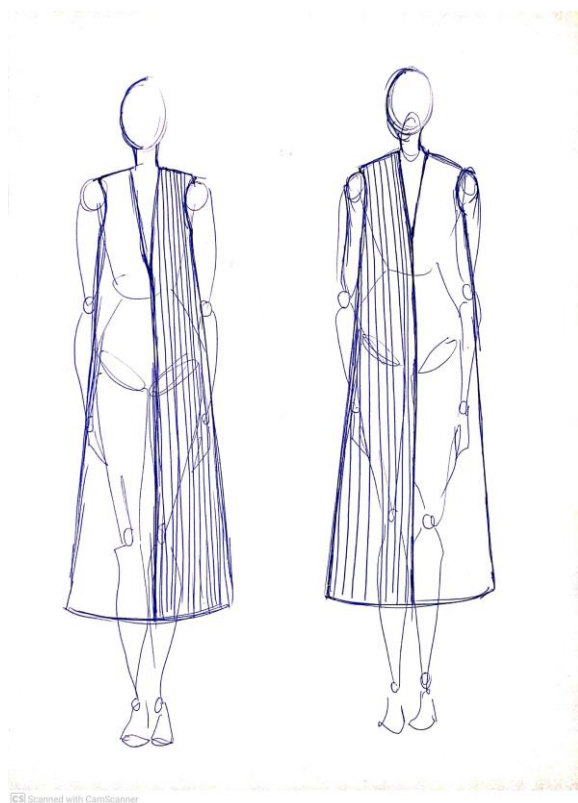
Slika 10. skica modela haljine 2, prednja i stražnja strana

Slika 11. skica modela haljine 3, izabrana haljina, prednja i stražnja strana

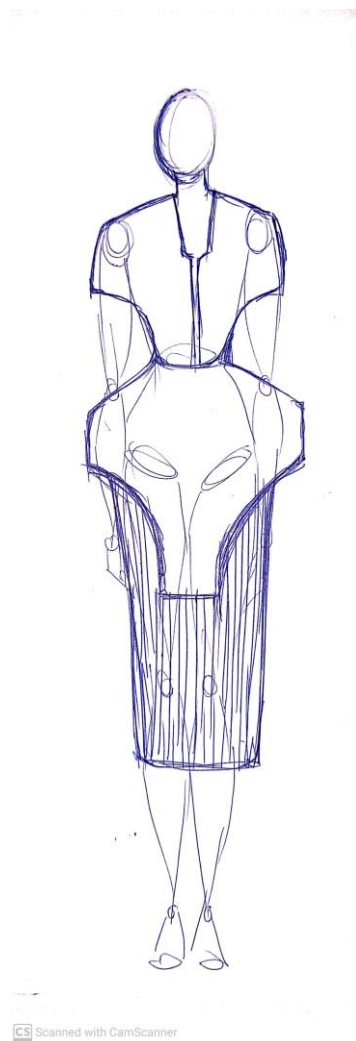

Slika 12. skica modela haljine 4, prednja i stražnja strana

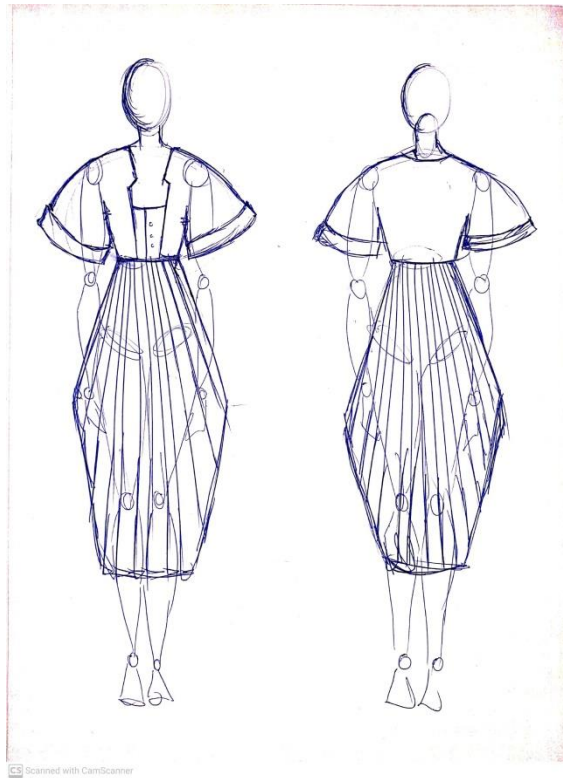

Slika 13. skica modela haljine 5, prednja i stražnja strana

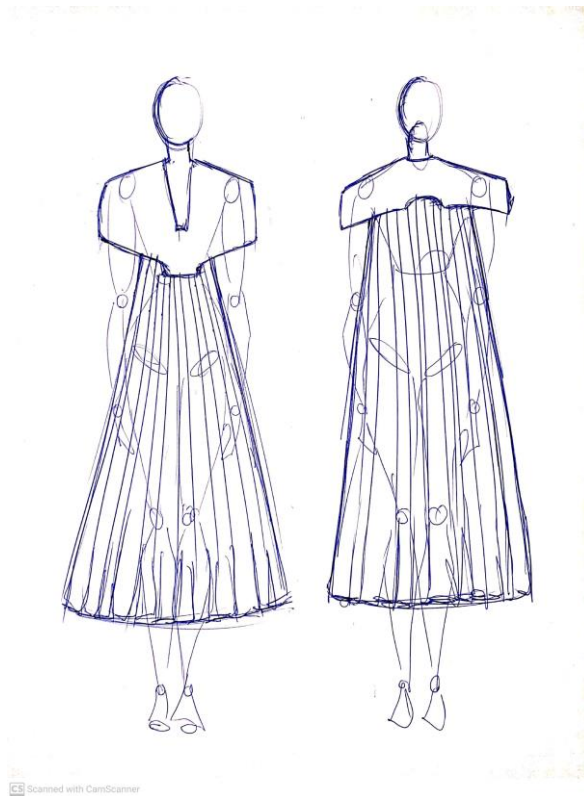
U drugom dijelu sam prikazala pet skica "X siluete". U ovom dijelu možemo vidjeti kako je naglasak na gornji dio koji je rađen od čvrstog materijala kako bi imao formu i stajao na način na koji smo ga zamislili. Donji dio je razigran, jednostavna i pada. Gornji dio ovog dijela kolekcije je inspiriran s maramama i prslucima koji idu preko oplećića. U gornjem dijelu vidimo jasne uzdužne i poprečne linije koje su vrlo jednostavne i bazične no s materijalom stvaramo volumen i dobivamo vrlo zanimljivu i efektanu siluetu.

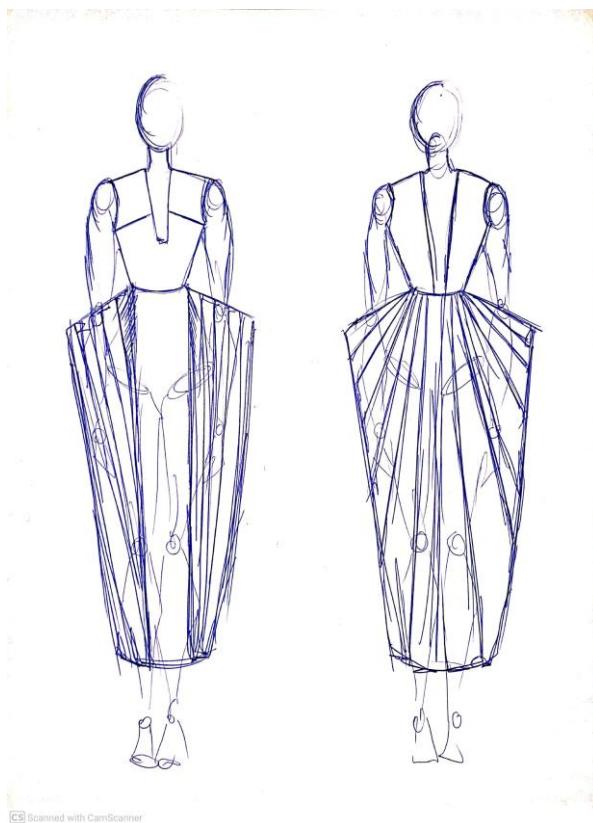
Slika 14. skica modela haljine 6, prednja strana

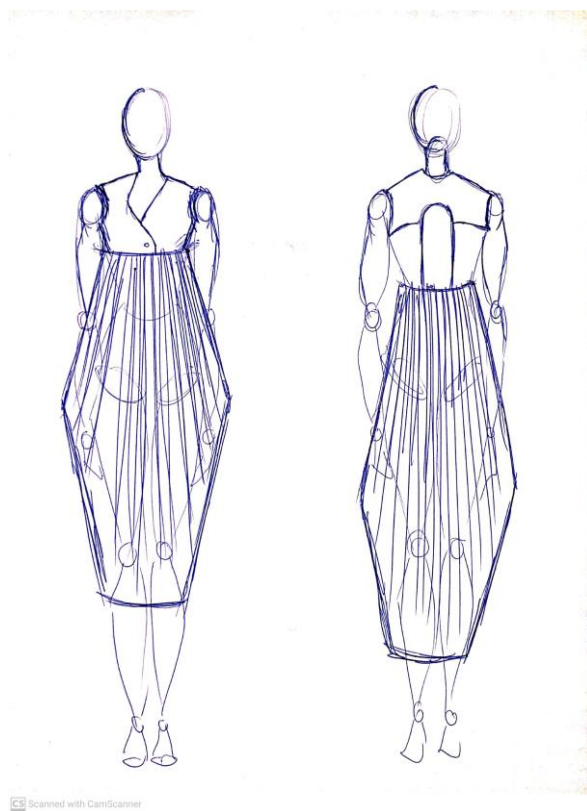
Slika 15. skica modela suknje i jaknice 7, izrađena jaknica, prednja i stražnja strana

Slika 16. skica modela haljine 8, prednja i stražnja strana

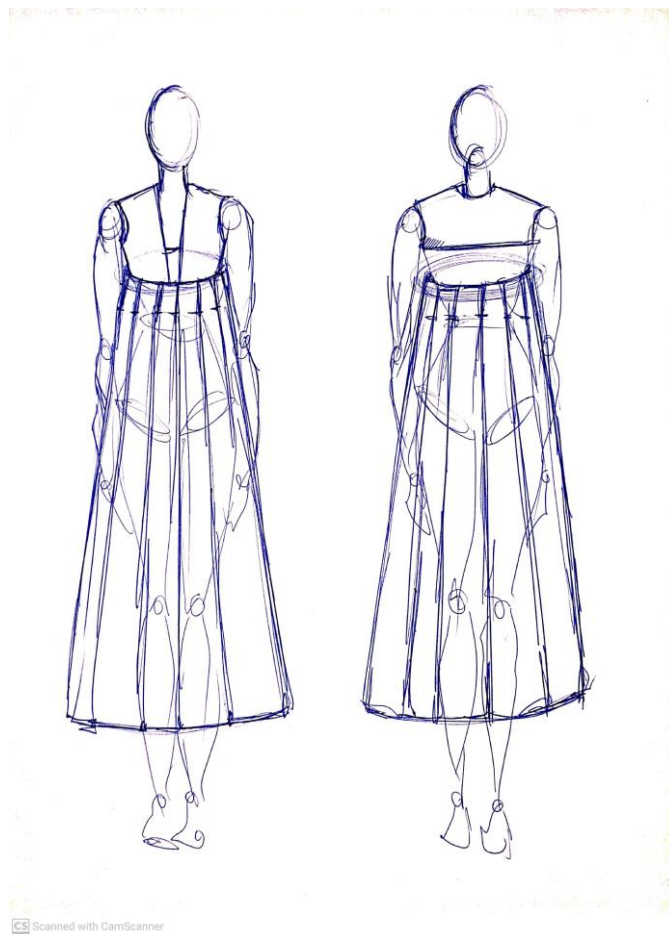

Slika 17. skica modela haljine 9, prednja i stražnja strana

Slika 18. skica modela prsluka i suknje 10, prednja i stražnja strana

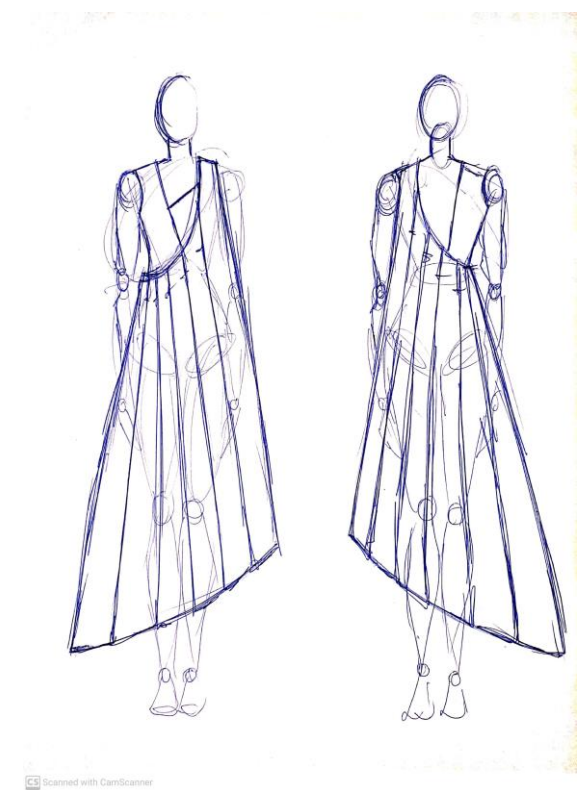
U trećem dio kolekcije sastoji se od isto tako pet skica. U ovom dijelu je fokus na razigranu formu suknje koja se može kombinirati na više načina, a ispod nje su zamišljeni jednostavni prsluci razigranog etno uzorka. Suknja je nastala kao inspiracija na rubinu smo se poigrali sa suknjom odnosno rubinom od koje dolazi i sama inspiracija koja je sama po sebi voluminozni komad, dovoljno jednostavan i efektan. Zamislila sam ju od umjetne kože, slagane u falde koje su kasnije prošivene koncem. Jedan od osnovnih komada slavonske nošnje, a nosiv na toliko načina i zaista neiscrpna inspiracija za stvaranje nečeg novog i efektnog.

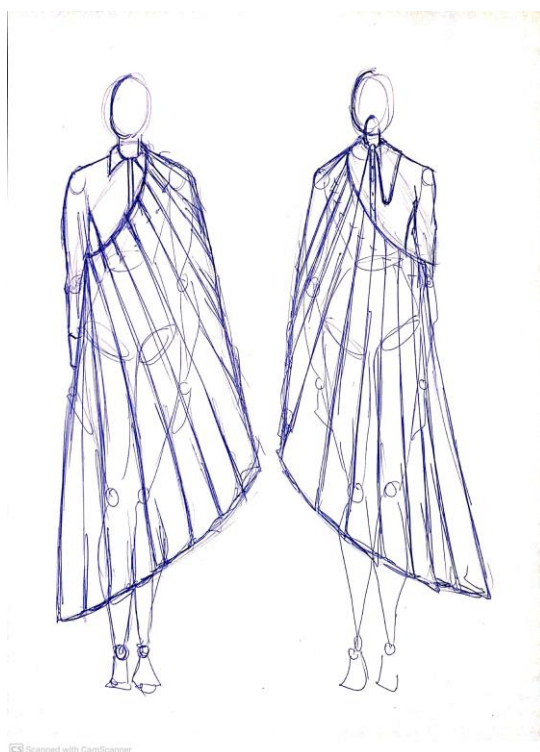
Slika 19. skica modela prsluka i suknje 11, prednja i stražnja strana

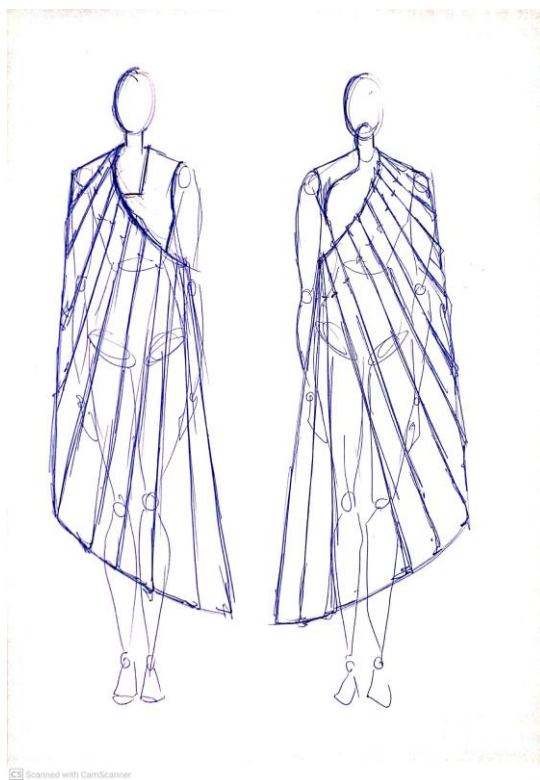
Slika 20. skica modela bodija i suknje 12, prednja i stražnja strana

Slika 21. skica modela bodija i suknje 13, prednja i stražnja strana

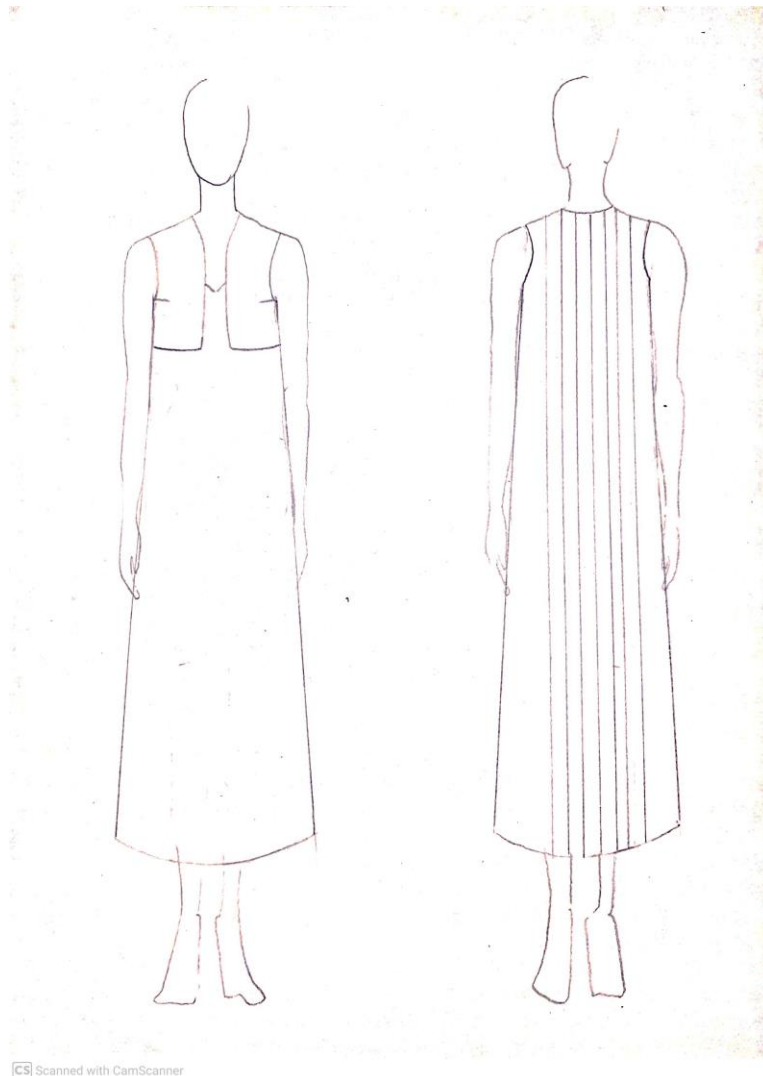
Slika 22. skica modela suknje i košulje 14, realizirano, prednja i stražnja strana

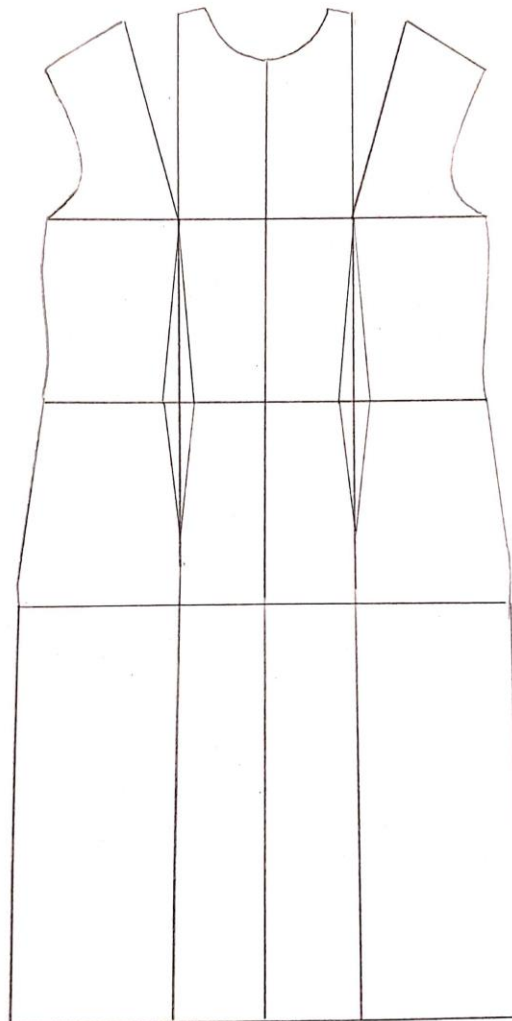
Slika 23. skica modela prsluka i suknje 15, prednja i stražnja strana

6. KONSTRUKCIJA MODELA ŽENSKE HALJINE IZ KOLEKCIJE

Za konstrukciju modela sam izabrala haljinu iz prvog dijela kolekcije koja je osmišljen kao ravna silueta s dodatkom faldi koje su ukrojene u haljinu sa stražnje strane. Prednji dio haljine je sličan prslučiću, a zamišljen je kao zaseban krojni dio ušiven na haljinu, između njega se nalazi mali "V" izrez. Kroz sredinu haljine kao zaseban krojni dio se protežu falde. Sastoji se od 4 krojna dijela, simetričnog kroja s dva ušitka na grudima. Ova konstrukcija je inspirirana s klasičnom jednostavno pregačom kao glavnim motivom no uz to smo još uklopili i motive prsluka i rubine, a zatim sve spojili sve u jednu smislenu cjelinu odnosno haljinu.

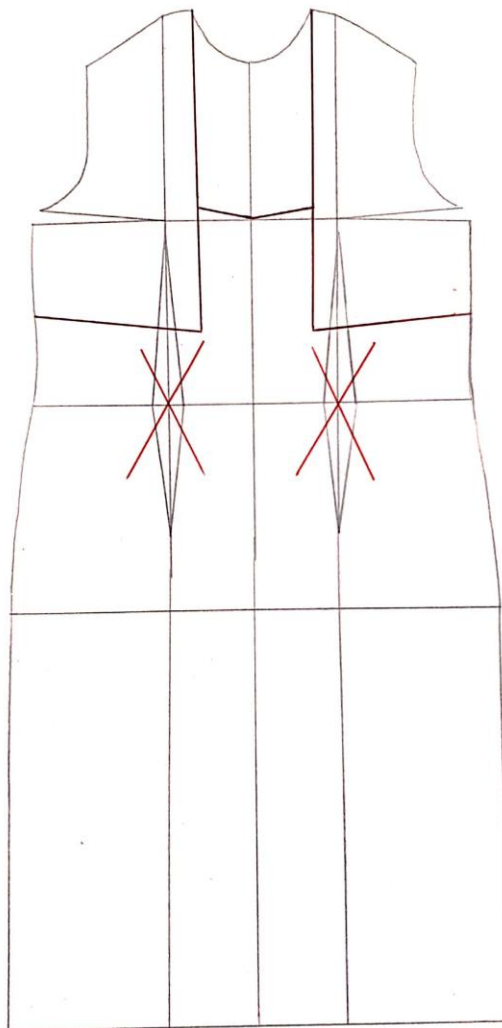

Slika 24. tehnički crtež izabranog modela haljine

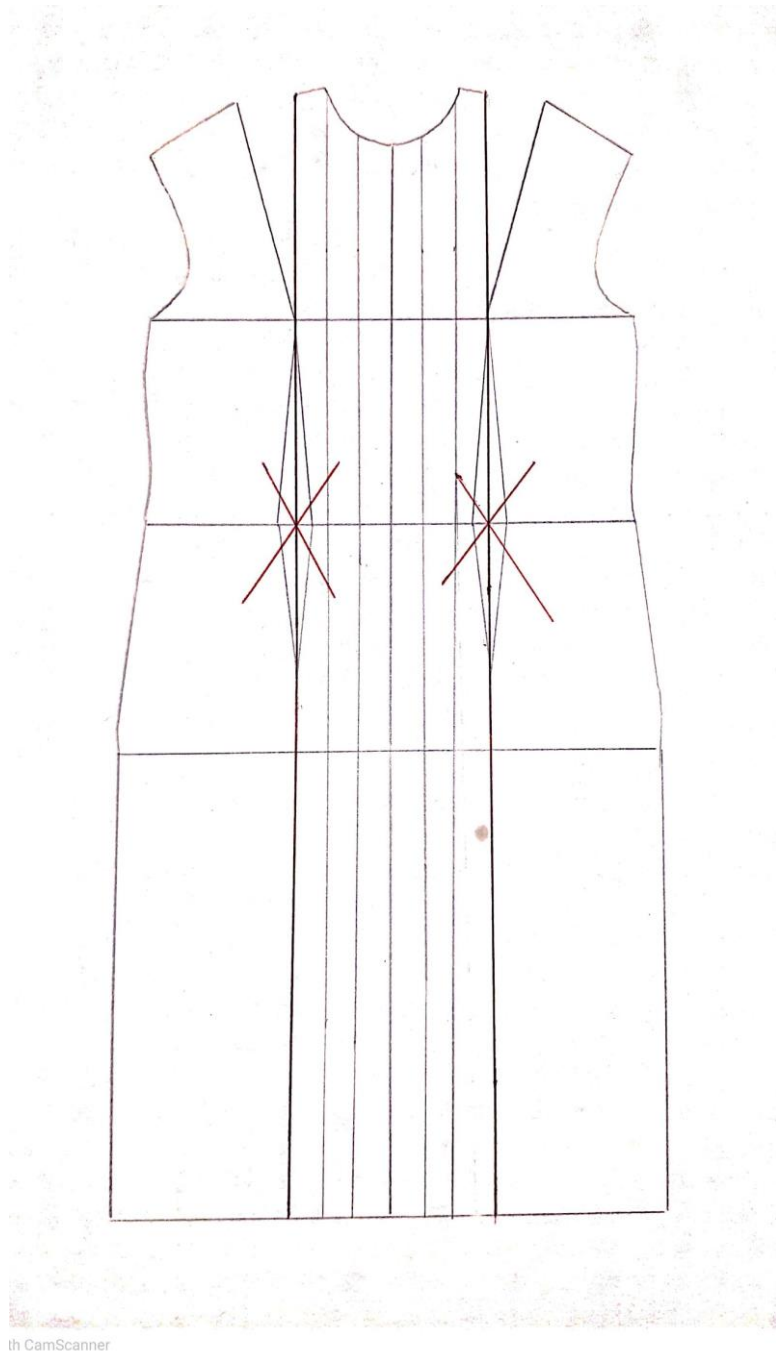
CS Scanned with CamScanner

Slika 25. Konstrukcija temeljnog kroja ženske haljine

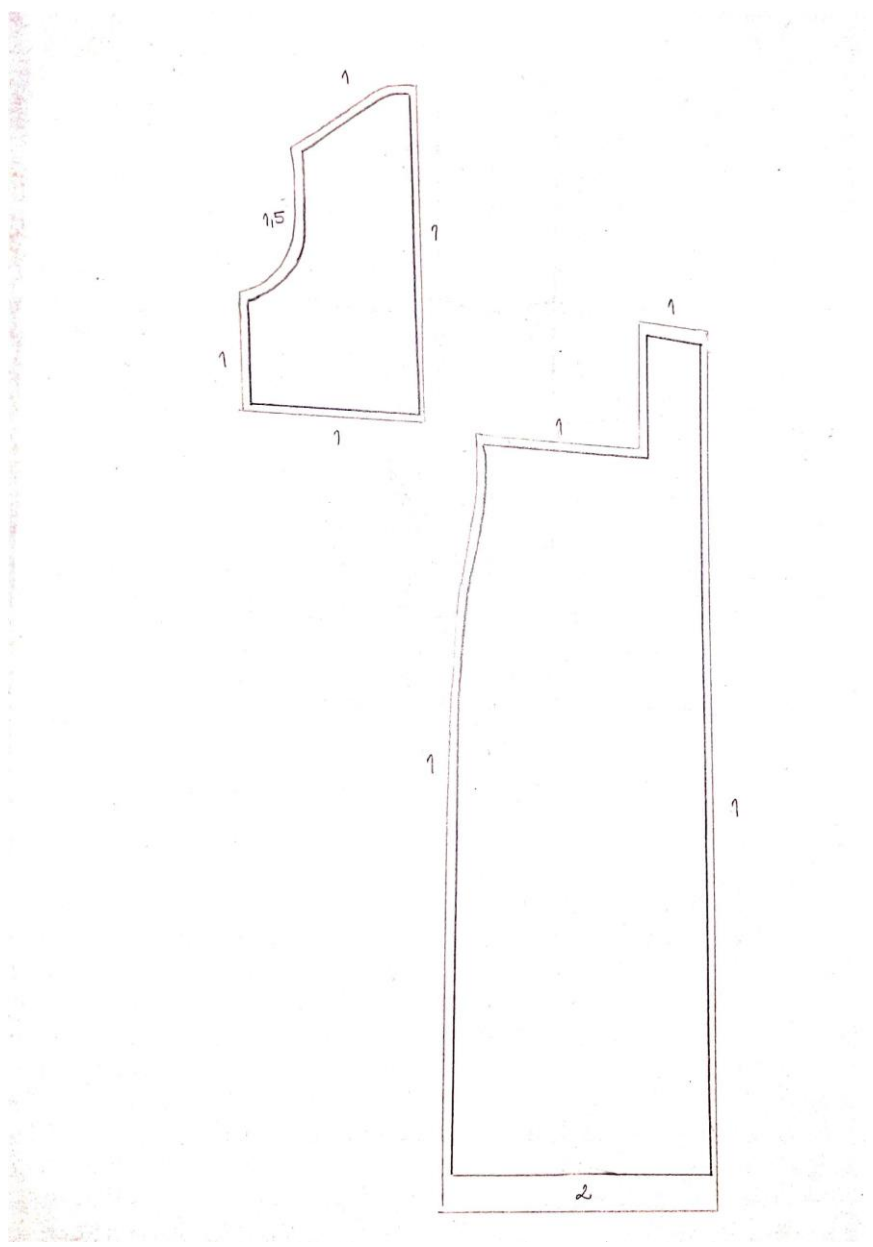
CS Scanned with CamScanner

Slika 26. Modeliranje modela haljine na temeljnom kroju, prednja strana

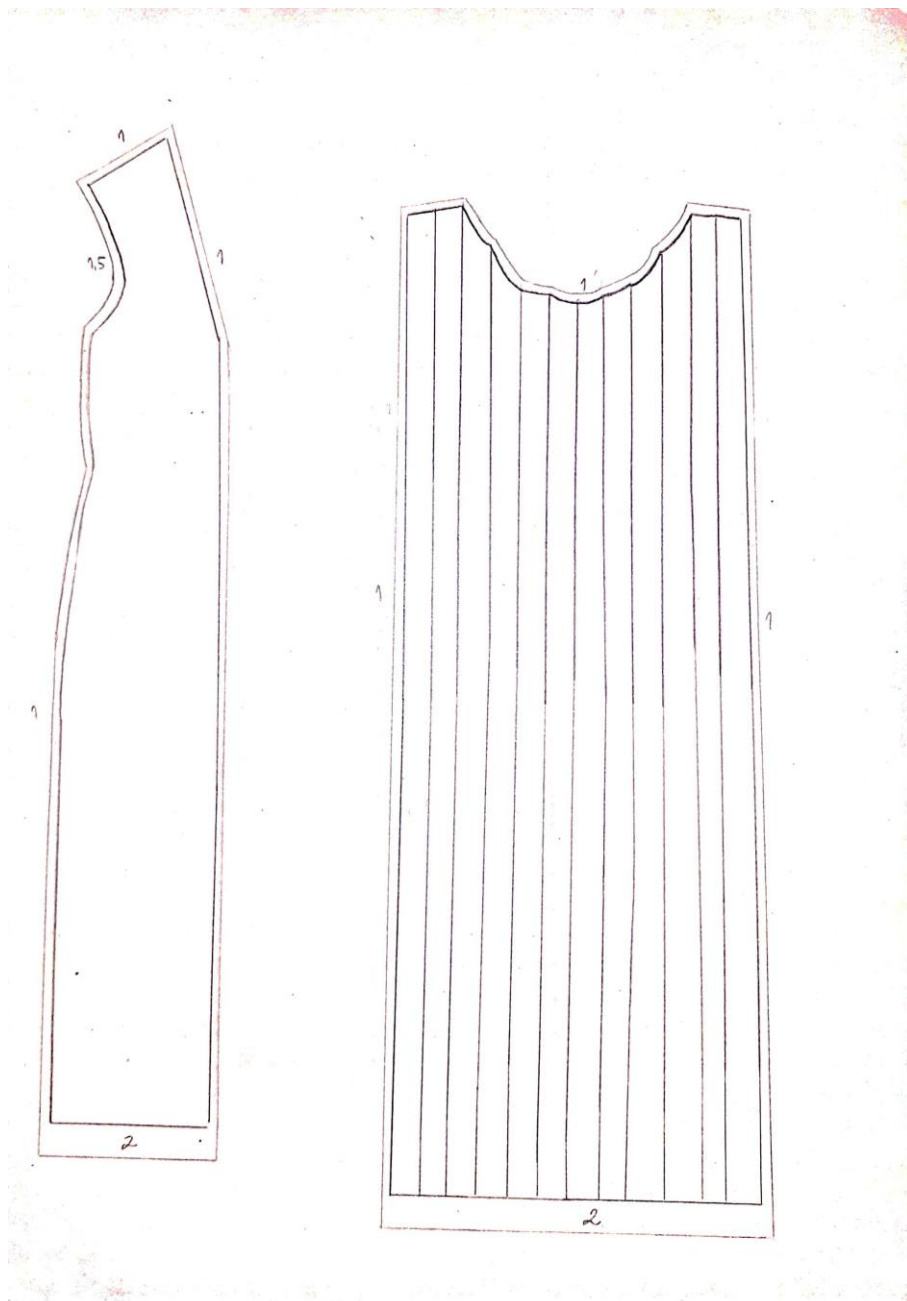

th CamScanner

Slika 27. Modeliranje modela haljine na temeljnom kroju, stražnja strana

Slika 28. Izdvojeni prednji dijelovi s dodanim šavnim dodacima i označenim širinama

Slika 29. Izdvojeni stražnji dijelovi s dodanim šavnim dodacima i označenim širinama

7. REALIZIRANI ODJEVNI PREDMETI MODELA IZ ŽENSKE KOLEKCIJE

Odlučila sam realizirati četiri odjevna predmeta, a to su košulja, jakna, suknja i haljina. U samom procesu stvaranja sam se inspirirala onim što je jednim dijelom obilježilo moj život, a to je folklor. U kolekciji sam pokušala dočarati komadić onoga što me obilježilo i onoga što će zauvijek biti vječna inspiracija no moramo ju njegovati kako ne bi izumrla. Materijali koje sam koristila su isto tako inspirirani folklorom, koža, pamuk, uzorci, jednostavne linije, uzorci postizanje volumena s materijalom i stvaranje figurativnost iz različitih formi i oblika. Odlučila sam se za ovu kolekciju baš zato što je ovo područje zaista neiscrpno, svaki mali detalj te može potaknuti na stvaranje. Proučavajući nošnje i čitajući literaturu sam shvatila kako imaju jako puno detalja, neke od detalja sam primijenila na svojoj kolekciji, negdje više vidljive negdje manje vidljive, sve spojila i stvorila jednu kompaktnu cjelinu.

Košulja koju sam izradila je od pamučnog materijala, od naprijed skroz klasična sa skrivenim kopčanjem dok od iza ima mali pomak s kopčanjem na leđima i dužom kragom. Košulja dolazi kao inspiracija na košulje odnosno oplećak koji se nosio uz rubine. Promatrajući bijelu jednostavnu košulju koja ima male pomake u dizajnu ovisno o prigodi odlučila sam napraviti klasičnu bijelu košulju koju sam s leđa odlučila izmijeniti sa sitnim pomacima i rubove prošiti zelenim koncem kako bih povezala sve sa zelenom bojom koja se proteže u kolekciji.

Jaknica je inspirirana prslucima koje su nosile žene. Na ženskom prsluku su me inspirirali detalji, vrlo jednostavni i decentni. Isto tako sam na svojoj jaknici primijenila različite rezove koji su najviše vidljivi na prsima. Jaknicu koje je posve jednostavnog kroja sam odlučila podići s debelim materijalom i uzorcima kako to biva u etno tradiciji.

Haljina za koju je ujedno i napravljena konstrukcija izrađujem u svojoj kolekciji. Haljina je jednostavnog ravnog kroja. Inspiracija proizlazi iz jednostavnih ravnih ženskih pregača upotpunjeni s elementima prsluka i faldi. Na prednjoj strani su kao odvojeni krojni dijelovi napravljeni uzdužni i poprečni šavovi koji su kasnije prošiveni kako bi se jasno vidio oblik prslučića s kojima su inspirirani, a između dva krojna dijela se nalazi malim "V" izrez. Na leđima se nalaze falde koje se protežu cijelom dužinom. Haljina je napravljena u zelenoj boji, jednostavne forme i oblika.

Suknja kao četvrti komad u kolekciji je napravljena od zelene umjetne kože. Suknja je inspiracija na žensku rubinu. Odlučila sam se za slaganje faldi koje smo kasnije prošili u dubinu kako bi dobili volumen i skulpturalni oblik suknje. Kako su šokice prije gomilale

materijal i nosile veliki broj podstava tako sam se odlučila za kožu koja je sama po sebi u ovom slučaju teška i vrlo efektne zelene boje.

Kroz modnu fotografiju sam odlučila propitati sebe ono što me zaista obilježilo na mom životnom putu ranog djetinjstva, a to je odrastanje u Slavoniji, ples i dječja igra. Kako dolazim iz Slavonije tako sam u proces odlučila uključiti fotografinju Stellu Mešić koja isto tako dolazi iz Slavonije. Ona je za ovu modnu fotografiju odabrala našu slavonsku prirodu, dukate kao decentne detalje i ogledala kao oličenje ponosa na ono što ljudi godinama njeguju. Propitivanjem sebe dolazimo na ideju koja proizlazi iz dječjeg konstantnog bivanja u prirodi, ljubavi prema prirodi, vječnim promjenama, divljenjem i našim rastom. Promjene na nebu su nas asocirale na promjene koje proživljavamo kroz kreativni proces. Razigranost odjeće, volumen, promjene koje se dešavaju u pokretu obilježavaju razigrano djetinjstvo. Promatranje sebe u zrcalu na ponos očuvanja duge slavonske tradicije. Stella je kroz modnu fotografiju baš jasno pokazala sliku kraja, klimatskih uvjeta i gospodarstva i podvukla paralelu s opisom slavonskog narodnog ruha. Cijela ova priča je potaknuta istraživanjem jedne kulture i propitivanjem onoga što je mene obilježilo kao osobu i dalo mi mogućnost da unesem dašak sebe svoje osobnosti, ispričam što je to mene obilježilo i potaknulo za stvaranje ove modne kolekcije.

Slika 30.

Slika 31.

Slika 32.

Slika 33.

Slika 34.

Slika 35.

Slika 36.

Slika 37.

Slika 38.

Slika 39.

8. ZAKLJUČAK

Kroz istraživanje ovog završnog rada došla sam do saznanja kako još uvijek s obzirom na daleku povijest i etno tradiciju se njeguju običaji i kultura. Uvijek će biti promjena u modi drastičnih ili manje drastičnih. Tako i pri stvaranju kolekcije se možemo inspirirati etno tradicijom no na nama je hoćemo li napraviti velike pomake ili ostati unutar gabarita i saživjet se s kolekcijom. Slavonska nošnja još uvijek živi dalo bi se zaključiti na osnovu ovoga istraživanja no kako ljudi kažu ne na način na koji se nekada njegovala. Čuvaju se stare nošnje, nose se u posebnim prigodama jer tko ih cijeni zna koliko su vrijedne te koliko je sati truda i rada utkano u tako što. Pazili su na svaki detalj, u narodnim nošnjama se zaista vidi skladnost boja, uzoraka i linija. Posebna pravila, poseban način izrade, kvalitetni i pomno birani materijali sve je to ono što su stari ljudi u svojim kulturama njegovali. Dan danas se kod izabranih njeguje visoka moda i na vrhu su stvaralaštva. Ono što stvaraju je zaista inspirativno baš kao i nekada u etno tradiciji. Kako sam već i navela, etno tradicija neiscrpna riznica i kroz ovo istraživanje sam se u to i uvjerila. Velika su inspiracija na ovome putu i stvaranju kolekcije bili divni ljudi koji su željni podijeliti znanje s nama mladima, umjetnici koji stvaraju velika djela i svojim životnim pričama inspiriraju i potiču na stvaranje. Divno je vidjeti da danas ima onih koji zapravo ovo zaista cijene i drže do onoga što je na neki način njihov život obilježilo.

9. LITERATURA

Knjige:

[1] Gillo Dorfles "MODA", Golden marketing, Zagreb 1997

[2] Jelka Radauš Ribarić "NARODNE NOŠNJE HRVATSKE", Etnografski muzej, Zagreb 1975.g

[3] Suzi Gablik, The Reenchantment of Art, Thames and Hudson, NY, 1991.

[4] D. Ujević, N.Knego, T.Lazibat i suradnici, Ekonomski i tehnološki aspekti modne industrije, Zagreb 2013

Dokumenti s mrežnih stranica:

[5]<https://www.infoplease.com/what-haute-couture>

[6]<https://www.fashionmodeldirectory.com/designers/dries-van-noten/>

[7]<https://www.lecho.be/sabato/mode/60-bougies-et-un-centieme-defile-double-jubile-pour-dries-van-noten/9928138.html>

[8]<https://bryannasdesignproject.weebly.com/kenzo.html>

[9]<https://www.theguardian.com/fashion/2020/oct/06/kenzo-takada-obituary>

[10]<https://www.encyclopedia.com/fashion/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/ethnic-style-fashion>

[11]<https://kellyeimwrapped.weebly.com/traditional-vs-contemporary.html>

[12]<https://www.designboom.com/art/kimsooja-korean-pavilion-at-the-venice-art-biennale/9>

9.1 IZVORI SLIKOVNOG MATERIJALA

Slika 1. <http://folkcostume.blogspot.com/2013/10/overview-of-croatian-costume-part-2.html>

Slika 2. <http://folkcostume.blogspot.com/2013/10/overview-of-croatian-costume-part-2.html>

Slika 3. <http://folkcostume.blogspot.com/2013/10/overview-of-croatian-costume-part-2.html>

Slika 4. <https://www.pinterest.com/pin/59743132541406119/>

Slika 5. <https://www.pinterest.com/pin/496592296411967134/>

Slika 6. <https://www.pinterest.com/pin/221380137906632143/>

Slika 7. <https://www.pinterest.com/pin/379850549795175776/>

Slika 8.

<http://www.onlineadventskalender.info/2013/page.php?tag=12&lang1=fr&content=text&pw=&lang1=en#.YTKybl4zbIU>